

RÁMCOVÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE PREDMET SEMINÁR Z KATOLÍCKEHO NÁBOŽENSTVA

voliteľný predmet v 3. a 4. ročníku
2 hodiny týždenne, v 3. ročníku 66 hodín ročne, v 4. ročníku 60 hodín ročne

1. okruh: Život viery

Obsahový štandard

Hľadanie zmyslu života

- veriaci, neveriaci a ich hľadanie zmyslu života
- rôzne odpovede na otázky zmyslu života

Celistvosť ľudskej osoby

- harmónia tela a duše
- objav trojrozmernosti upevnený vo svedomí (kognitívna, afektívna a psychomotorická stránka človeka)
- vývoj a dozrievanie spirituálneho rozmeru

Viera

- viera ako dar, úloha a povolanie
- viera ako vzťah a milosť
- viera ako odpoveď človeka na Božie volanie
- problémy s vierou: pochybnosti, nevera, ateizmus
- celoživotná konverzia (celoživotný proces rastu vo viere)

Vyznanie viery

- osobné vyznanie a vyznanie spoločenstva Cirkvi
- Krédo – tajomstvá viery
- KKC

Modlitba v živote viery

- dialóg s Bohom (osobný dialóg, dialóg veriaceho spoločenstva)

Svedectvo života vo viere

- spirituálny dialóg so spoločnosťou a kultúrou
- prenikanie kresťanských hodnôt a spirituality do ľudskej kultúry v minulosti a dnes

Výkonový štandard

Žiak vie

- rozvíjať svoj telesný, duševný a duchovný rozmer
- položiť si otázky o zmysle svojho života
- vysvetliť zmysel života človeka v kontexte kresťanského učenia
- dávať svojmu správaniu a životu zmysel
- poznať a uvedomiť si svoje osobnostné vlastnosti, temperament, reagovanie a správanie v bežnej situácii, ale aj v situácii záťaže, stresu, krízy,
- si osvojiť realistický pohľad na seba,
- vnímať dôležitosť porozumenia sebe samému a potreby sebakorekcie pre osobný rast,
- formovať návyk k stálemu osobnému rozvoju v celistvosti (trojrozmernosť človeka),
- reflexiou vlastnej skúsenosti uvedomiť si potreby túžby človeka po poznaní,
- vysvetliť poznávanie Boha ako ontologickú potrebu,
- vysvetliť kresťanské dôvody pre racionálne poznávanie Boha a analyzovať ich,
- akceptovať hranice ľudskeho poznania,

- uvedomiť si hranice ľudských možností pre pomenovanie skutočnosti presahujúcej človeka,
- zdôvodniť potrebu modlitby pre duchovný rozmer človeka
- vnímať potrebu stíšenia
- cvičením stíšenia a meditácie vytvárať priestor pre stretnutie s Bohom v modlitbe
- uplatniť spoločensky vhodné spôsoby komunikácie vo formálnych a neformálnych vzťahoch
- zdôvodniť dôležitosť správnej komunikácie pre medziľudské vzťahy
- nájsť analógiu medzi komunikáciou a modlitbou
- zdôvodniť potrebu modlitby
- definovať modlitbu na podklade KKC
- zdôvodniť potrebu modlitby pre svoj život
- vymenovať podmienky dobrej modlitby
- pomenovať ťažkosti, s ktorými sa človek stretáva na ceste modlitby
- rozlíšiť rôzne druhy modlitieb
- prehĺbiť vlastné hľadanie Boha do osobného vzťahu s ním v modlitbe
- vysvetliť štruktúru modlitby Otče náš
- charakterizovať jednotlivé prosby modlitby Otče náš
- pomenovať a vysvetliť trojrozmernosť človeka
- zdôvodniť vznik a potrebu náboženstva (KKC 27- 28)
- vysvetliť pojmy religionistika, monoteizmus, polyteizmus
- vysvetliť rozdiel medzi prirodzeným a zjaveným náboženstvom
- uviesť a vysvetliť nosné prvky svetových náboženstiev
- analyzovať dôvody človeka pre náboženskú vieru
- prijať skutočnosť religiozity človeka ako prejav túžby po presahu samého seba
- logicky zdôvodniť poverčivosť ako prejav nezrelej religiozity
- vysvetliť pojem viera
- rozlíšiť rôzne poňatia viery v Boha v myslení súčasného človeka
- pomenovať dôvody pre vieru v Boha,
- zdôvodniť vyznanie viery ako akt dôvery
- interpretovať biblické texty obsahujúce vyznanie viery Ježišových učeníkov a nájsť súvislosť s apoštolským vyznaním viery
- v kontexte dejinného vývoja od počiatku praotcov Izraela až po posledné spisy Nového zákona vysvetliť vývoj idey o Bohu,
- zdôvodniť personálny charakter kresťanskej viery,
- reflektovať osobný život viery hľadaním osobných dôvodov rozhodnutia sa pre vieru,
- zosúladiť vonkajšie a vnútorné prejavy viery,
- položiť si kritické otázky k svojej vlastnej viere v Boha a vzťahu k nemu
- uvedomiť si proces nachádzania zmyslu a vlastného človečenstva v stretnutí s Bohom, formou ktorého je kresťanský životný štýl
- pomenovať možné chyby a omyly na ceste k novému poznaniu a prekročeniu samého seba,
- vysvetliť možné príčiny ateizmu a jeho stručný dejinný vývoj,
- vysvetliť pojem agnosticizmus,
- uviesť príklady modernej modloslužby súčasného človeka.
- vysvetliť historický kontext vzniku apoštolského a nicejsko-carhradského vyznania viery
- rozlíšiť jednotlivé časti vyznania viery a ich konkrétnych významov
- porozumieť vývoju reči Cirkvi v historickom kontexte
- na odkaze II. vatikánskeho koncilu predstaviť potrebu novej reči Cirkvi súčasnej spoločnosti
- vnímať sekularizmus ako prejav neporozumenia reči Cirkvi
- rozvíjať kresťanské prvky spirituality v osobnostnom raste

- zdôvodniť prínos kresťanských hodnôt pre súčasnú kultúru
- porovnať spoločenský prínos kresťanských hodnôt pre spoločnosť v porovnaní s prioritami liberalizmu

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- chápe význam komunikácie pre tvorivé budovanie pozitívnych medziľudských vzťahov vo svojom živote ako naplnenie zmyslu života
- využíva získané komunikačné zručnosti k vytváraniu plnohodnotných vzťahov
- volí správne komunikačné stratégie
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine
- kladie si otázky a zisťuje odpovede
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozumie reči Cirkvi – metaforickej reči dogiem
- objavuje rozmer novej reči Cirkvi – odkazu II. Vatikánskeho koncilu

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- integruje náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied,

občianske:

Žiak

- je otvorený pre náboženský dialóg a dobré spolužitie s ľuďmi rôznych vierovyznaní

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- je schopný kritického pohľadu na dôvody pre náboženskú vieru
- je schopný logického zdôvodnenia poverčivosti ako prejavu nezrelej religiozity

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- je schopný kriticky prehodnotiť problém kultúry života a kultúry smrti
- je schopný kritického posúdenia princípov liberalizmu a konzervativizmu
- objavuje prínos kresťanského pohľadu na kultúru života

kultúrne kompetencie:

Žiak

- chápe vyjadrovanie pravdy o svete pomocou rôznych literárnych a myšlienkových foriem
- osvojí si tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim z kresťanstva, objavuje prínos kresťanstva ako cestu sebarozvoja a hľadania životného zmyslu človeka
- je otvorený pre dialóg s ateizmom ako nutnú konfrontáciu veriaceho človeka v súčasnej spoločnosti

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- je pripravený pre otvorené vzťahy v dôveryhodnom prostredí
- využíva možnosti na vytváranie medziľudských vzťahov

- uvedomuje si význam sebazdieľania
- uvažuje nad prínosom spirituality pre sociálnu zrelosť
- preberá sebariadenie a zodpovednosť za sebaurčenie
- je schopný kritického poňatia viery v myslení súčasného človeka (zmysel viery, zmysel morálky)

existenciálne kompetencie:

Žiak

- je schopný reflexie vlastných predstáv o Bohu,
- analyzuje dôležité faktory ovplyvňujúce myslenie a životný štýl súčasného človeka,
- vníma, že je dôležité rozhodnutia vo svojom živote na základe poznania a skúsenosti pre svetonázorový postoj,
- je otvorený pre transcendentnú hĺbku svojho života,
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky kresťanskej spirituality,
- je otvorený pre vnímanie rozmeru večnosti vo svojom živote.
- pozná súvislosti podmieňujúce hľadanie a nachádzanie životného zmyslu a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku
- je pripravený vnímať hĺbku osobného dialógu s Bohom
- dokáže si uvedomiť potrebu osobného vyznania viery ako rozhodnutia pre vieru
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality

2. okruh: Biblia – posvätná kniha

Zjavenie

- vznik a vývoj SZ a NZ
- inšpirácia
- tradícia, katolícky kánon,
- literárne žánre

Delenie kresťanskej Biblie

- Starý/Prvý zákon ako kniha starého východu, ktorá obsahuje literárne žánre, štýl, jazyk, vplyv okolia
- Starý/Prvý zákon ako Božie zjavenie v ľudskom slove, Boh Izraela sa predstavuje ako Boh dejín a otvorenej budúcnosti
- súvislosť Starého/Prvého zákona a Nového zákona – prepojenie a neodlučiteľnosť obidvoch častí Biblie, naplnenie zákona
- radostná zvesť a svedectvo nádeje ako základná štruktúra Nového zákona
- Nový zákon a prvotná Cirkev

Spoznávanie Biblie

- metódy čítania
- práca s biblickým textom: čo hovorí text, čo hovorí text mne, moja odpoveď Bohu

Ekonomía spásy

- biblické dejiny
- moje osobné dejiny

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať delenie kresťanskej Biblie
- na príklade biblických postáv demonštrovať prastarú ľudskú skúsenosť „mať smer“ ako základný predpoklad pre zmysel
- vnímať Bibliu ako slovo nádeje v živote človeka a ľudstva

- opísať vývoj Biblie a vznik kánonu svätého Písma
- vysvetliť a zdôvodniť nadčasovosť biblickej reči
- vysvetliť chápanie inšpirácie svätopiscov Duchom Svätým v dejinách kresťanskej tradície
- rozlíšiť biblické texty podľa literárnych žánrov
- rozdeliť jednotlivé knihy Biblie podľa typológie
- rozvíjať schopnosť odkryvania Božieho slova v ľudskom slove v Biblii
- opísať Starý/Prvý zákon ako Božie zjavenie v ľudskom slove v ktorom sa Boh Izraela predstavuje ako Boh dejín a otvorenej budúcnosti
- objaviť biblické poslanstvo z pohľadu archetypov starozákonných a novozákonných postáv
- uvedomiť si aktuálnosť biblického poslanstva pre vlastný život a aplikovať biblické poslanstvo do osobného života
- rozvíjať metódy čítania a práce s biblickým textom
- charakterizovať evanjelium a jeho literárny žáner
- z pohľadu historicko-kritickej metódy vysvetliť teóriu dvoch prameňov
- opísať a vymenovať etapy zostavenia evanjelií
- špecifikovať postavenie evanjelií vo Svätom písme
- predstaviť Ježiša Krista ako centrum evanjelia prostredníctvom jeho titulov
- vysvetliť tituly Ježiša Krista v evanjeliách
- zdôvodniť vzťah medzi Starým a Novým zákonom z pohľadu naplnenia evanjeliového poslanstva

Rozvoj kompetencií:

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánuje, organizuje a riadi vlastné učenie,
- kriticky hodnotí výsledky svojho učenia a diskutuje o nich,
- rozumie symbolickému spôsobu vyjadrovania biblického jazyka a jazyka cirkvi.

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- vníma, rozpozná a pochopí problém, premyslí a naplánuje riešenie problému.

komunikačné kompetencie:

Žiak

- chápe zmysel symbolického a metaforického vyjadrovania v Biblii.

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí,
- reflektuje vlastnú identitu,
- hľadanie identity chápe ako proces sebarozvoja,
- aktualizuje biblické texty pre svoj život
- v biblických textoch nachádza prostriedky k hľadaniu a napĺňaniu zmyslu svojho života,
- vytvára si pozitívny obraz o sebe, ktorý podporuje jeho sebadôveru a samostatný rozvoj,
- ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba.

pracovné kompetencie:

Žiak

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov.

kultúrne kompetencie:

Žiak

- cez umelecké diela rozvíja chápanie biblického textu a jeho posolstva.

existenciálne kompetencie:

Žiak

- osvojí si kritický a diferencovaný prístup k vlastnej osobe, prijíma sám seba, je pripravený si stanoviť na tomto základe nové životné ciele,
- preberá sebariadenie, preberá zodpovednosť za sebaurčenie,
- vytvára si rebríček hodnôt a osvojuje si životný štýl na základe etických princípov, analyzuje dôležité faktory ovplyvňujúce myslenie a životný štýl súčasného človeka,
- na základe poznania a skúsenosti je rozhodnutý pre svetonázorový postoj
- dokáže aktualizovať biblické posolstvo pre vlastný život

3. okruh: Cirkev

Obsahový štandard

Cirkev – cirkevné dejiny

- pokračovanie biblických dejín z pohľadu šírenia Božieho kráľovstva na zemi

Cesta k Cirkvi

- Ježiš áno, Cirkev nie?
- Cirkev svätých - Cirkev hriešnikov
- Jedna Cirkev – veľa cirkví: ekumenizmus

Život v spoločenstve Cirkvi

- slávenie: sviatosti, liturgia, liturgický rok, sväteniny, kresťanský pohreb
- diakonia – služba v Cirkvi

Naplnenie Božieho kráľovstva

- smrť a život po smrti
- túžba po lepšom svete – svetové ideológie
- učenie Cirkvi o posmrtnom živote: osobitný súd, nebo, očistec, peklo, eschatologický rozmer

Výkonový štandard

Žiak vie:

- definovať Cirkev
- vymenovať a definovať znaky Cirkvi
- opísať biblické obrazy Cirkvi
- zdôvodniť založenie cirkvi Ježišom Kristom
- zdôvodniť potrebu autority
- porovnať hierarchiu s anarchiou a vyvodit' závery pre život v ľudskom spoločenstve
- vysvetliť hierarchické usporiadanie v cirkvi
- opísať šírenie kresťanstva sv. Pavlom
- vnímať prepojenie židovskej a helenistickej kultúry vďaka sv. Pavlovi

- zhrnúť šírenie kresťanstva v prvých troch storočiach
- opísať počiatky vzniku mníšstva
- pozorovať cirkev v jej dejinnom zápase pri uskutočňovaní Ježišovho odkazu
- opísať pokračovanie biblických dejín z pohľadu šírenia Božieho kráľovstva na zemi v dejinách Cirkvi
- aplikovať poznatky z dejepisu a posúdiť osvietenstvo ako dejinný jav
- pomenovať prvky konzumného spôsobu života v súčasnosti
- analyzovať dôsledky osvietenstva, sekularizmu a konzumizmu na život súčasného človeka
- uvedomiť si dôvody pre súčasné myslenie človeka na pozadí vývinu európskeho myslenia
- zaujať vlastný kritický postoj k pozitívnym aj negatívnym javom v spoločnosti a v cirkvi
- vysvetliť antropologické zakotvenie jednotlivých sviatostí Katolíckej cirkvi
- vysvetliť teologickú výpoveď jednotlivých sviatostí Katolíckej cirkvi
- nájsť spoločné prvky slávení sviatostí v rozličných liturgických tradíciách
- charakterizovať matériu, formu a účinok jednotlivých sviatostí Katolíckej cirkvi
- vysvetliť význam a zmysel liturgického slávenia v Katolíckej cirkvi
- na symbolike liturgického roka predstaviť dejiny spásy
- vysvetliť význam svätenín v živote veriaceho človeka
- položiť si otázky o živote a smrti
- na rôznych ukázkach myslenia ľudí v rôznej dobe a kultúre zdôvodniť túžbu po nesmrteľnosti, ktorú v sebe nosí každý človek
- interpretovať učenie Cirkvi o smrti a posmrtnom živote
- vysvetliť eschatologické pojmy (nesmrteľná duša, osobitný a posledný súd, posmrtný život, odpustky)
- vnímať paradox smrti a nového života
- integrovať do svojho života jeho konečnosť, zmysel utrpenia a otázky o živote po smrti
- definovať reinkarnáciu
- vysvetliť rozdiely aj spoločné prvky v učení svetových náboženstiev k problematike utrpenia a smrti
- porovnať a vysvetliť učenie cirkvi o večnom živote s učením iných náboženstiev
- oceniť kresťanské poslanstvo nádeje o posmrtnom živote
- vyvodíť závery pre svoj život z apokalyptického rozmeru sveta z pohľadu kresťanstva

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- získava informačné zdroje a informácie, vie vyberať a triediť informácie z rôznych informačných prameňov
- je pripravený rozvíjať symbolické vnímanie sveta, na základe ktorého dokáže charakterizovať konkrétne sviatosti v kontexte Božieho pôsobenia v živote človeka
- rozumie symbolickému vyjadrovaniu v kresťanských rituáloch a slávnostiach a tvorivo ich využíva pre svoj spirituálny rozvoj
- rozumie symbolom liturgického slávenia sviatostí v gréckokatolíckom a rímskokatolíckom obrade,

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- samostatne rieši problém s dôrazom na etický princíp k chorým a starým ľuďom, kriticky myslí, hľadá kritéria pre voľbu riešenia problémov, zdôvodní návrhy svojich riešení s ohľadom na učenie cirkvi

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- rozumie symbolickému spôsobu vyjadrovania jazyka Biblie a jazyka cirkvi, dokáže integrovať náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied, prejavuje ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito obormi aj v ďalšom živote

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- vníma životnú situáciu starého a chorého človeka, uvažuje nad hodnotami, ktoré môže uskutočniť starý, chorý a hendikepovaný človek
- vníma zodpovednosť dospelšej generácie za starnúcu generáciu, ktorej patrí úcta
- je schopný vyjadriť svoj postoj k utrpeniu druhého človeka, potešiť ho a pomôcť mu

kultúrne kompetencie:

Žiak

- osvojí si tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim s kresťanstva (obraz, literatúra, architektúra, hudba), vníma ich ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície
- chápe vyjadrovanie pravdy o svete pomocou rôznych literárnych a myšlienkových foriem

existenciálne kompetencie:

Žiak

- hospicovú starostlivosť chápe ako možnosť dôstojného zomierania a paliatívnu medicínu ako spojenie vedy a ľudskosti
- uznáva hodnotu individuálneho ľudského života a dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon
- je pripravený klásť si otázky o zmysle utrpenia vo svete a reflektovať postoj vlastnej viery v konfrontácii s kresťanskou odpoveďou spojenou s vierou a nádejou vo vzkriesenie
- rozvíja vo svojom živote rozmer večnosti

4. OKRUH: KREŠŤAN A SPOLOČNOSŤ**Obsahový štandard**

Rodina

- kresťanský ideál rodiny
- pseudorodina
- medzigeneračné vzťahy

Politika

- angažovanosť človeka vo veciach verejných
- autorita
- odvrátená tvár ľudskosti – zneužívanie, manipulácia
- dejinné súvislosti: vzťah štátu a Cirkvi v dejinách

Kresťanské porozumenie mieru

- Ježiš Kristus, darca pokoja a mieru
- štruktúrované násilie – boj o moc, mafia, korupcia
- konflikty a aktuálne problémy – atómové ohrozenie, vojna, zbrane, terorizmus

Kultúra

- rozvoj človeka
- rozvoj ľudskej spoločnosti

- vzájomné pôsobenie medzi kultúrou a náboženstvom

Hodnoty kultúry života a smrti

- ľudskosť – kresťanský ideál

Výkonový štandard

Žiak vie

- upevniť vedomie zodpovednosti za vlastné správanie, za svoju budúcnosť
- oceniť význam kvalitného budovania partnerského vzťahu ako základ hodnotného manželstva a rodiny
- predstaviť rodinu ako optimálne Bohom chcené spoločenstvo osôb zamerané pre dobro jej členov a na prijatie a výchovu detí
- porozumieť svojmu postaveniu v rodine a osvojiť si riešenia rodinných konfliktov
- na modelových situáciách si precvičiť riešenia rodinných konfliktov
- hľadať kompromis pri riešení medzigeneračných konfliktov
- zdôvodniť úlohu štátu a Cirkvi pri ochrane rodiny a jej morálnych hodnôt
- na základe dejinných súvislostí posúdi dôležité pozitívne a negatívne udalosti vo vzťahu štátu a Cirkvi v dejinách
- oceniť prínos štátu a Cirkvi pre dobro jednotlivca a spoločnosti
- spoznať a odmietnuť manipuláciu
- porovnať hierarchiu s anarchiou a vyvodiť závery pre život v ľudskom spoločenstve
- uvedomuje si napätie medzi vnútornou poslušnosťou k autoritám a nutnosťou odoprieť poslušnosť pri zneužití autority
- chápe úlohu autority a osvojí si kritický prístup k autoritám
- predstaviť osobu Ježiša Krista ako nositeľa ľudskosti
- oceniť evanjeliové poslanstvo ako nosnú myšlienku humanizmu
- diskutovať o príčinách a zmysle utrpenia a hľadať odpoveď
- na základe dejinných súvislostí: vzťah štátu a Cirkvi analyzovať príčiny nutnosti vzájomnej kooperácie
- vníma korupciu ako ohrozenie spravodlivosti v spoločnosti
- analyzovať formy súčasného štruktúrovaného násillia a ich dôsledky
- analyzovať problém spravodlivej vojny
- oceniť mierové riešenie konfliktov
- zdôvodniť prínos kresťanských hodnôt pre súčasnú kultúru
- kultivuje vlastný vzťah ku kultúre v jej historickom a kultúrnom kontexte
- oceňuje kresťanské hodnoty integrované v spoločnosti
- integruje náboženský rozmer života do celku kultivácie vlastného vzťahu ku kultúre
- navrhne projekt poukázania na aktuálne svetové problémy

Rozvoj kompetencií

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- je schopný kritického pohľadu na rozdiel medzi rodinou a pseudorodinou
- dokáže kriticky riešiť konflikty vo vzťahoch
- je schopný reflexie konzumných ponúk spoločnosti
- kriticky prehodnotí problém zneužívania, manipulácie, vojny
- je schopný kritického pohľadu a ozbrojené konflikty a aktuálne problémy (atómové ohrozenie, vojna, zbrane)
- je pripravený kriticky prehodnotiť problém kultúry života a kultúry smrti

komunikačné kompetencie:

Žiak

- jasne formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozumie potrebu asertívnej komunikácie pri budovaní vzťahov priateľstva, v manželstve, a pri budovaní medzigeneračných vzťahov
- rozumie potrebu asertívne komunikácie pri prekonávaní konfliktov

kultúrne kompetencie:

Žiak

- oceňuje prínos kresťanstva pre ochranu manželstva a rodiny
- oceňuje prínos osoby Ježiša Krista ako darcu pokoja a mieru
- aplikuje vo svojom živote kresťanský pohľad na kultúru života
- oceňuje prínos kresťanskej kultúry pre Európu v jej histórii a rozvíja vedomie spolupatričnosti k európskemu civilizačnému a kultúrnemu okruhu
- oceňuje prínos kresťanskej kultúry na šírenie pokoja a mieru
- osvojí si tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim s kresťanstva (obraz), vníma ich ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície

existenciálne kompetencie:

Žiak

- preberá zodpovednosť za sebaurčenie a sebarealizáciu, objavuje prvky zodpovedného konania pri budovaní vzťahov

občianske kompetencie:

Žiak

- je zainteresovaný dianie v spoločnosti a je otvorený pre možnosť sa v ňom angažovať
- chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
- pozná základné demokratické princípy, vlastnosti a hranice demokratickej vlády, je otvorený pre možnosť vlastného rozhodovania v demokracii a z toho vyplývajúcej zodpovednosti
- akceptuje úlohu autority v spoločnosti
- odmieta útlak a hrubé zaobchádzanie, uvedomuje si povinnosť postaviť sa proti násiliu

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- dokáže odmietnuť manipuláciu
- uskutočňuje vo svojom živote kresťanské princípy v duchu solidarity a lásky

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- nachádza si svoje miesto v spoločnosti iných ľudí
- je schopný kritického prehodnotenia ponúk vedúcich k pseudorodine
- je pripravený stotožniť sa s ideálom rodiny
- je otvorený pre asertívne riešenie medzigeneračných konfliktov
- je schopný kriticky posúdiť súčasné štruktúrované násilie a jeho dôsledky
- je pripravený stotožniť sa s hodnotami života

5. okruh: Kresťan a sociálna zodpovednosť**Obsahový štandard**

Dôstojnosť človeka

- Gn (biblický a kresťanský pohľad na dôstojnosť človeka – človek stvorený na Boží obraz)
- človek ako muž a žena (úcta k človeku, dôstojnosť muža a ženy)
- povolanie človeka pre život v spoločenstve (budovanie medziľudských vzťahov, pojmy: eros, filia, agapé, budovanie spoločenstva)

Poradie hodnôt

- morálka (Dekalóg, zákon lásky, reč na hore, blahoslavenstvá, milosrdenstvo viac ako elementárna spravodlivosť)

Bioetika

- neodňateľná hodnota človeka bez ohľadu na jeho výkon (kvalita života – schopnosť podať výkon)
- právo na život (právo narodiť sa, právo dôstojne žiť a dôstojne zomrieť, kresťanský zmysel utrpenia, mravný aspekt potratu, mravný aspekt eutanázie, smrť: klinická, biologická, genetické inžinierstvo)

Sociálny poriadok

- neodňateľné ľudské práva (zmysel sociálnej spravodlivosti – bohatí a chudobní, vývoj a základ sociálnej náuky Cirkvi)
- zmysel a hranice majetku a vlastníctva
- hodnota práce (mať alebo byť, sociálny hriech, etika práce a podnikania, právo na spravodlivú mzdu)

Výkonový štandard

Žiak vie:

- na biblickom podklade vysvetliť pôvod ľudských práv v židovsko-kresťanskej viere v jedného Boha
- sformulovať dôstojnosť človeka vo svetle viery a Svätého písma
- oceniť kresťanský pohľad pri hľadaní a akceptovaní dôstojnosti človeka
- prispieť k budovaniu dobrých vzťahov prejavom úcty ku každému človeku
- na základe Božieho obrazu človeka ako muža a ženy oceniť vzťah medzi mužom a ženou a zdôvodniť rovnoprávnosť pohlaví a špecifickosť ich životných rolí
- vysvetliť úlohu, význam a črty sexuality človeka
- na podklade biblického textu vyvodíť závery pre život človeka ako muža a ženy v ich nerozlučiteľnom spoločenstve
- opísať vnímanie muža a ženy v rôznych kultúrach a rôznych historických kontextoch a porovnať ho s kresťanským pohľadom
- oceniť nenahraditeľné uskutočňovanie sociálnych rolí muža a ženy z pohľadu kresťanského ideálu
- rozvíjať návyk vonkajších prejavov ohľaduplnosti a zdvorilosti voči opačnému pohlaviu
- vymenovať dôsledky posudzovania hodnoty človeka iba na základe jeho výkonu
- na biblickom podklade posúdiť hodnotu človeka od počatia po prirodzenú smrť
- definovať učenie Cirkvi o ľudskej osobe (KKC 357)
- akceptovať a preferovať život ako hodnotu
- vysvetliť kresťanský pohľad na hodnotu individuálneho ľudského života
- obhájiť právo človeka na život od počatia, ne vedeckom podklade a na podklade KKC
- uvedomiť si dôstojnosť ľudského života ako prvej hodnoty, za ktorú sme zodpovední
- uvedomiť si dar vlastnej existencie
- položiť si otázky o živote a smrti
- integrovať do svojho života jeho konečnosť, zmysel utrpenia a otázky o živote po smrti
- uviesť rozdielne pohľady na starobu a chorobu v liberálnej spoločnosti, porovnať ich s kresťanskými učeními a vyvodíť závery pre svoj život

- porovnať Desatoro so Všeobecnou deklaráciou ľudských práv
- porovnať princíp Ježišovho zákona lásky so sociálnymi zákonmi modernej spoločnosti
- porovnať a analyzovať princíp elementárnej spravodlivosti s princípom milosrdenstva
- integrovať hodnoty milosrdenstva do sústavy hodnôt sociálneho cítenia jednotlivca a spoločnosti
- nadchnúť sa pozitívnymi vzormi z dejín Cirkvi
- navrhnúť pravidlá a zákony „svedectva lásky“ pri riešení sociálnych problémov v spoločnosti (štát, mesto, škola, trieda)
- vysvetliť zmysel majetku a vlastníctva a vymedziť ich hranice
- vnímať sociálne rozdiely v spoločnosti
- na základe dejinného vývoja vysvetliť potrebu sociálnej politiky
- analyzovať učenie sociálnej náuky Cirkvi
- oceniť angažovanosť Cirkvi v sociálnej oblasti
- na podklade KKC definovať sociálny (štrukturálny) hriech
- oceniť hodnotu práce ako možnosť sebarozvoja a prínosu pre ľudské spoločenstvo
- logicky obhájiť potrebu etiky práce a podnikania v spoločnosti
- z pohľadu etiky práce zdôvodniť zmysel striedania práce a odpočinku a zmysel práva na slávenie náboženských sviatkov vyplývajúcich z Deklarácie ľudských práv
- akceptovať rytmus práce a odpočinku v živote človeka
- pestovať kultúru dávania a prijímania vo svojom živote

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie

Žiak

- vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánuje, organizuje a riadi vlastný proces učenia
- kriticky hodnotí výsledky svojho učenia a diskutuje o nich
- rozumie symbolickému spôsobu vyjadrovania biblického jazyka a jazyka Cirkvi, integruje náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového pohľadu o svete
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory v logickom slede
- účinne sa zapája do diskusie, vhodne argumentuje

kompetencie k riešeniu problémov

Žiak

- vníma, rozpozná a pochopí problém, premyslí a naplánuje jeho riešenie
- samostatne rieši problém s dôrazom na etický princíp k druhým ľuďom, spoločnosti a životnému prostrediu
- kriticky myslí, zdôvodní svoje návrhy, názory v súlade s učením Cirkvi

sociálne a interpersonálne kompetencie

Žiak

- účinne spolupracuje v skupine
- podieľa sa na utváraní príjemnej klímy v triednom tíme, v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada
- chápe potrebu efektívnej spolupráce s druhými
- angažuje sa a uskutočňuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky

- ovláda a riadi svoje konanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba

občianske kompetencie

Žiak

- odmieta útlak a hrubé zaobchádzanie, uvedomuje si povinnosť postaviť sa proti fyzickému aj psychickému násiliu
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom ku svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných
- vníma Dekalóg (IV. – X.) ako spoločnosťou overenú a Bohom garantovanú normu medziľudských vzťahov

pracovné kompetencie

Žiak

- aktívne pristupuje k uskutočňovaniu svojich cieľov
- prácu vníma nielen ako zdroj príjmu zaisťujúci určitú životnú úroveň, ale aj ako povolanie k spolupráci na rozvoji dobrej budúcnosti pre ľudí a pre svet

kultúrne kompetencie

Žiak

- má povedomie kultúrnej identity
- oceňuje prínos kresťanskej kultúry pre Európu
- nadobudne zodpovedné postoje a kritické myslenie k súčasnej kultúrnej ponuke, verejnej mienke a k médiám

existenciálne kompetencie

Žiak

- akceptuje existenciu nemennej pravdy (človek neurčuje, čo je dobré a čo je zlé)
- objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon
- objavuje hranice človeka – utrpenie a smrť, je otvorený pre možnosti ich prekonania, ktoré ponúka kresťanská viera
- je schopný posúdiť a oceniť hodnotu vzťahov